

Јадранка Ничин

ДОЧЕК НОВЕ, 1984. ГОДИНЕ У ХОТЕЛУ „СМЕДЕРЕВО“

Нова година, као државни празник, уведена је у календар обележавања и прослава тек у поратним годинама. Од тада и датира обичај свечаног дочека Нове године, најпре код куће у ужем кругу породице, рођака или пријатеља, док се у новије време уобичајила прослава и ван куће, у ресторанима, хотелима, радним организацијама.

Новогодишња ноћ у Смедереву, ван кућних оквира, свечано је прослављена у хотелу „Смедерево“, мотелима, свим већим ресторанима, приватним кафанама, ресторанима друштвене исхране и одмаралиштима већих радних организација. Цена по особи, у зависности од имена ресторана, менија, музике и других садржаја, карактеристичних за ту прилику, кретала се од 600 до 1.700 динара.

Сврха овог написа је регистровање начина прославе Нове године на једном одређеном месту у Смедереву. Хотел „Смедерево“ је пружао највише могућности да се на једном месту окупи велики број гостију, неусловљен годинама старости, занимањем и стручном спремом, па је отуда и избор пао на овај објекат туристичко-угоститељске радне организације „Јединство“ Захваљујући традицији дочека Нове године и благовременој реклами (плакатирање града, рекламе на радију) свих 370 места у две сале хотела распродато је пре новогодишње ноћи, иако је приступница овде била најкупља и кретала се од 1.300 до 1.700 динара. Оваквом одзиву свакако је допринела и чињеница да је уз зрењанински оркестар Бурај Гезе „Зодијак“ певала и Мирјана Пејић, београдска грумица и интерпретаторка староградских песама и романси.

Новогодишиња ноћ. У сали хотела „Смедерево”, свечано украшено разнобојним папирним лампионима, гирландама, балонима и новогодишијум јелкама, гости су почели да пристижу већ од 19 часова и 30 минута.

Одећа. Мушкирци су највећим делом били у оделима (тетет, сива и драп — стандардног кроја), са краватама, усклађеним са бојом кошуље. Млађи су углавном били опуштенији, одлучивши се за спој кошуље, пулovere и кравате, док је само неколицина новогодишијој прослави супротставила необавезан стил блузона и панталона модерног кроја, и рокерских и кожних комбинезона.

Насупрот мушком делу, женска маштовитост је била израженија. Те вечери јавиле су се хаљине свих дужина, боја и кројева. Преовлађивале су једноделне, до колена, од муслина, жерсеја и ламираних тканица; од боја највише су се истицале црна, црвена, тиркизна, роза и бела (мада је било и комбинација више боја). Што се тиче кроја, углавном су резане у струку, са бројним карнерима, дугих рукава. Нису изостале ни дуге, махом црне, деколтоване хаљине, са шаловима а примећено је и пар нерчева. Само мали број, вероватно најсмелијих девојака, приуштио је себи најновије креације кратких хаљина са спуштеним струком или панталона-комбинизона по угледу на 30-те године. Није на одмет рећи да је утицај Лепе Брене био веома очевидан на лицу једне од гошћи (потпуна имитација, од фризура и шминке, до одеће).

Оно што пада у очи је и честа неусклађеност одеће парова.

Музика. Атмосфери опуштања, док су се постепено пуниле сале, погодовали су пријатни тактови валцера и танга. Након блока ревијске музике (од 21 до 22 часа, док је сервирана вечера) уследио је једноставни блок новокомпонованих песама из репертоара Маринка Роквића, Вере Матовић, Мирослава Илића, Наде Топчагић, Лепе Брене, Весне Змијанац и других популарних имена естраде. Што је време више одмицало, то је ниво расположења растао, на што је указивало хорско певање, игра између столова (па и на њима), а шота се масовно и често играла без обзира на врсту музике. Последња два сата Старе године певала је Мирјана Пејић, уз пуну подршку свих гостију, захваљујући знаном репертоару романси и староградских песама. Тачно у поноћ почело је масовно честитање Нове године, а потом је уследила лагана музика. Већ око 3 часа заменила ју је диско. Мирјана Пејић је преузела музичку штафету у четири, а од 5 је поново кренуо блок новокомпонованих песама. Тек од 5 сати у већем броју напушта се славље, а врата се за последњим гостом затварају у шест часова.

ЗА ОВУ НОВОГОДИШЊУ НОЋ ВАС ЗАБАВЉА
ОРКЕСТАР ГЕЗЕ СА РЕНОМИРАНОМ
СОЛИСТКИЊОМ И ГЛУМИЦОМ МИРОМ ПЕЈИЋ

СРЂНУ НОВУ 1984. ГОДИНУ

ЖЕЛИ ВАМ ОСОБЉЕ ХОТЕЛА
„СМЕДЕРЕВО“

Почетак у 20 часова

Цена 1.700.00 динара

М Е Н У
ОРДЕВЕР ХОТЕЛА „СМЕДЕРЕВО“

— ★ —

ПАСТРМКА „МЕНИЈЕР“

— ★ —

МЕШАНО ПЕЧЕЊЕ:
ТЕЛЕЋЕ, СВИЊСКО, ЂУРЕЋЕ
ПРИЛОГ: ПОМФРИТ И ПОДВАРАК
Мешана сезонска салата

— ★ —

РУМ ТОРТА

— ★ —

МЕШАНО ВОЋЕ
јабуке, грожђе и мандарине

— ★ —

ТУРСКА КАФА

Позивница за дочек Нове 1984. године у хотелу „Смедерево“

Вечера. Вечера је иначе служена од 21 до 24 часа. Најпре је послужено предјело срдевер хотела „Смедерево“, потом пастрмка менијер. У поноћ је уследило мешано печење (телеће, свињско, ћуреће), прилог — помфрит и подварак, и мешана сезонска салата. У раним јутарњим сатима послужена је рум торта, сат касније мешано воће (јабуке, грожђе и мандарине), а при самом kraју новогодишњег славља и турска кафа. Пиће се доносило по наруџбини а плаћало се поврх уплате.

Лутрија. После поноћи продавале су се карте за лутрију (50 динара) и у првом налету откупљено је 50 одсто. Извлачење бројева лутрије и награде почело је у 2 часа по поноћи. Награде које је обезбедио хотел, бројне су и вредне. То су печено прасе, печене ћурке, торте, вина, вињац, виски, шампанијац, лозовача, сервис за торту, сервис за вино, млин за кафу, миксер и друго. Куриозитет вечери — један од градских димњачара је после поноћи обилазио сале честитајући свима Нову годину, остављајући при том честитку са текстом: „Све најлепше жеље и лепих снова нека вам донесе година нова 1984. то вам жели ваш Дуле оџачар.“

* * *

Сав материјал прикупљен је посматрањем, интервјуом са гостима и из разговора са руководиоцима хотела „Смедерево“ током новогодишње ноћи. Најпре треба рећи да је свих 370-оро гостију, приликом резервације и уплате, самостално бирало сто и друштво са којим ће седети. Према слободној процени, од укупног броја највише је било оних до 35 година старости (око 80 одсто).

Иначе, током новогодишње ноћи вођен је разговор са 60-торо гостију. Најбројнији су били млади до 35 година — 44 одсто, затим до 40 година — 41 одсто, и до 45 година старости 14 одсто испитаника. Служећи се и даље говором бројки, треба истаћи да је (што се тиче стучне спреме) 31 са завршеном средњом школом, затим следе по бројности студенти (14), са завршеном вишом школом и факултетом 13, и двоје КВ и ВКВ радника.

За многе је ово први пут да прослављају Нову годину у хотелу „Смедерево“. Најчешће су дочек приређивали код куће у кругу породице или пријатеља, а реће у неком од ресторана. Цене углавном нису представљале баријеру. Док су запослени штедели наменски, незапослени и студенти су се сналазили. Трећина студената је дошла у хотел захваљујући подршци родитеља (...отац ми је директор"...имам маму и тату"... и сл.), а остали су се обезбедили радом и штедњем на изласцима током године. Најчешћи одговор на питање да ли је скупа прослава, је, ... једанпут у животу (или години) треба себи дозволити тај луксуз" ... Осим у појединачним случајевима, многи су задовољни атмосфером и музиком, једини недостатак је недовољно простора за игру.

Елена Гргетеговић

ПРОСЛАВА ОСМОГ МАРТА

Један од најзанимљивијих и најраспрострањенијих нових обичаја је прослављање Осмог марта — Дана жена. Циљ овог прилога је да се да тестиран опис једне осмомартовске прославе. Материјал је прикупљен 1983. године на основу непосредне партиципације у организовању ове церемоније у Секцији за друштвени положај и активност жена заједнице „Доњи град“ у Сmederevju.

Секција за друштвени положај и активност жена Месне заједнице „Доњи град“ постоји тринест година. Број чланица се сваке године повећава и данас износи око осамдесет. Структура чланства је разноврсна. У Секцију су укључене и домаћице и пензионерке, раднице и службенице, има и жена са високим образовањем. И старосна структура је разноврсна. Најмлађа чланица има двадесет седам, а најстарија седамдесет шест година. Секција одржава састанке једном недељно. Сви састанци у месецу фебруару посвећени су припреми Осмог марта.

На првом састанку свака чланица плати своју годишњу чланарину (30 дин. месечно), јер све трошкове око прославе сносе саме чланице. Благодетница подноси финансијски извештај и упознаје присутне са колико средстава располаже Секција.

Друга тачка дневног реда на том првом фебруарском састанку је програм прославе. Предлаже га председница или нека од чланица Секретаријата, и он се обично састоји из следећих тачака:

1. Седми март: посета болесним и старим чланицама Секције (Празник се честита цвећем).
2. Сакупљање ручних радова за изложбу „Вредне руке жена сmederevског краја“.
3. Аранжирање изложбе (1983. године први пут заједно са женама из предузећа „Украс“).
4. Одређивање једне жене за члана жирија која ће обићи све изложбе на територији општине Сmederevo.

5. Осми март: у 11 сати свечана седница са радним делом и малом закуском.

6. Слање позивница за отварање изложбе и свечану седницу представницима Месне заједнице, Социјалистичког савеза, Црвеног крста, Омладинске организације, пионирских кућних савета, Савеза бораца и истакнутих грађана са територије Месне заједнице „Доњи град“.

7. Слање осмомартовских честитки и телеграма збратимљених секција жене из Месне заједнице „Козара“ из Новог Београда, из Приштине, Пирота, Јаше Томића, Сараорача и председници Међуопштинске конференције жене.

8. Другарско вече са брачним друговима, Осмог марта увече (закуп сале и музике).

9. Спремање слане и слатке закуске за мало славље после свечане седнице и торте за другарско вече.

10. Затварање изложбе ручних радова 11. марта 1983. године.

На следећем фебруарском састанку свака чланица добија задужење по напред припремљеним тачкама. Ослобођене су само болесне и најстарије. На том састанку се расправља још и о следећим питањима:

1. Одређује се жена која ће у име Секције посетити Дом старих и изнемоглих у Смедереву и честитати празник и поделити ситне поклоне.

2. 9. марта четири жене треба да посете гарнизон и најбољим војницима, носиоцима значке „примеран војник“ поделе мале поклоне.

3. Одређује се жена која ће да купи поклоне (цигарете, бомбоне, кекс, књиге и др.).

4. 9. марта после подне предвиђена је посјета најбољем пионирском кућном савету ове Месне заједнице (ови Савет је формирала управо Секција жене; додељена им је награда на Дан пионира, 27. XII 1982. године). Пионире добијају књигу и албум са фотографијама.

Трећи састанак почиње извештajem докле се стигло са припремама. Подноси га по једна представница из сваке групе. На овом састанку напишу се и пошаљу и осмомартовске честитке. Одређују се жене које ће да умесе слатку и слану закуску и торту (њих тридесетак). Одређује се такође жена која треба да напише мало излагање о историјату Осмог марта, а такође и она која ће да поздрави званице на отварању изложбе. Одређују се још две жене које ће да помогну око аранжирања изложбе ручних радова жена из комуналног предузећа, „Фаграма“ и др.).

Прави се списак дежурства док траје изложба у сали „Украса“ (дежура се по четири сата). Купује си и књига утисака.

Када је све ово урађено, последњи састанак пред празник је само договорни око организације другарске вечери Осмог марта увече. Организација другарске вечери поверена је исто тако једној групи жене. Оне само јаве другарицама колико коштају улазнице, а сва изненађења су тајна.

Другарско вече обично се одржава у сали Дома ЈНА са брачним другима (бесплатно).

Осмог марта у девет увече жене, свечано обучене, окupљају се у просторијама Месне заједнице где их дочекују мушкарци са цвећем. Заједно са гостима иду на отварање изложбе ручних радова у сали предузећа „Украс“. Дочекују их радници овог предузећа цвећем и поздравима.

Излажу се радови из области веза, хеклања, ткања, штрикања, таписерије и гоблена. Награђује се по три рада из сваке области. Награђене жене добијају дипломе и једнодневни плаћени излет заједно са свим награђеним женама из општине. Организатор излета је Социјалистички савез. Изложбу отвара председник Месне заједнице „Доњи град”, а отпоздравља председница Актива жена из „Украса” и захваљује на првој заједничкој сарадњи (што треба да буде пракса и убудуће).

Изложба се обилази колективно. У 11 сати у просторијама Месне заједнице је заказана свечана седница. Први део седнице је радног карактера. Председник у име секције честита свима празник и поздрави госте. Затим жена која је спремила мали реферат о значају Осмог марта, прочита. После тога једна чланица секретаријата упознаје госте и присутне са радом секције, успесима и плановима. Други део је свечаност — са малом закуском која се завршава песмом и колом.

У осам сати увече почиње главна свечаност — другарско вече. На улазу у салу ЈНА женама се, уз честитате предаје по цвет и један број (такмичарски). Када се гости окуне, председница честита женама, празник и наздравља домаћом ракијом, коју доносе жене. Она жена која је одређена као домаћица вечери, тражи да гости устану и преврну своје столице, јер на појединим столицама су залепљени лутријски бројеви. Друга жена чита зготвите од један до педесет. Поклони су симболични. Купују их саме чланице и запаковане их доносе дан раније, према томе изненађења су потпуна.

То су сапуни, пакла цигарета, бомбоне, жица за судове, чешаљ, бебицула, лицидерско срце, варјача, парче кобасице, двопек, шибица, балон, неки каменчић и др...

После извлачења лутрије сервира се свечана вечера, по завршетку вечере оркестар најављује музiku за игру.

Прва игра је „другарице бирају”, јер ово вече је њихово.

Након тога 3—4 жене — домаћице почињу од стола до стола да прођају разгледнице Сmedereva. Једна разгледница кошта 10.дин. а купују их само мушкарци, и шаљу их женама. Она која добије највише тих разгледница добија награду (опет неку ситницу). Око поноћи уз музiku за игру почиње још једна игра. Жене са бројевима на грудима (добилу су их при уласку) бирају другове и почиње свечана игра. Уз игру почиње извлачење тих бројева и отпадање парова чији је број извучен. Пар који остаје последњи на подијуму за игру добија торту. Славље се тако наставља уз разне досетке, виџеве, песме, до зоре. Пред крај предсеница похвали најактивније другарице.

9. марта око подне одређене жене обилазе дом старих и изнемоглих у име Секције са малим поклоном и поздравом, честитajuћи им празник.

Исто тако обиђе се гарнизон и поздраве примерни војници.